

Wekelijkse berichten aan leraren over jeugdliteratuur en leesbevordering

Leraren als leesbevorderaars

Auteur:

Boukje Bruins, docent-onderzoeker

Kennis- en innovatiecentrum Hogeschool KPZ

10 mei 2022

Inleiding

Hieronder vind je 24 berichten die ik tussen 25 oktober 2021 en 25 april 2022 wekelijks stuurde naar de leraren die participeerden in het NRO-kortlopend onderzoeksproject *Leraren als leesbevorderaars*.

1. De Grote Vriendelijke Podcast

Als het goed is hebben jullie allemaal het eerste boek gekregen. Veel leesplezier gewenst! Wil je op een makkelijke manier op de hoogte blijven van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van jeugdliteratuur? Luister dan naar De Grote Vriendelijke Podcast. Je kan de podcast vinden via jouw Podcastapp of via Spotify. <https://podcasts.apple.com/nl/podcast/de-grote-vriendelijke-podcast/id1435461001>

2. Bamboemeisje

Als het goed is hebben jullie deze of afgelopen week de eerste literatuurkring gehouden. Ik verspreid deze of komende week de inspiratiekaarten. Veel leesplezier. Mijn boekentip voor jou: 'Bamboemeisje' door Edward van de Vendel en Mattias de Leeuw is onderscheiden met een White Raven. White ravens zijn aanbevelingen van bijzondere boeken uit de internationale jeugd- en kinderliteratuur. 'Bamboemeisje' is een prachtige Japanse vertelling waar de beelden een grote rol spelen. 'Wanneer een oude bamboesnijder tussen de bamboe een klein meisje vindt, kunnen hij en zijn vrouw hun geluk niet op. Ze zorgen voor haar alsof ze hun eigen kind is. Maar als Jie oud genoeg is om te trouwen, wil ze haar ouders niet verlaten. Voor iedere man die om haar hand komt vragen bedenkt ze daarom een opdracht die onmogelijk te volbrengen is. Tot er een jongen komt op wie Jie verliefd wordt. Hoe kan ze nu kiezen tussen hem en haar ouders? En wat moet ze doen als ook hij zijn onmogelijke taak niet volbrengt?' (bron website Querido) Kinderen van 10+ kunnen het boek zelf lezen, voorlezen kan al bij jongere kinderen. Groeten, Boukje
<https://leesbevorderingindeklas.nl/book-review/het-bamboemeisje/>

3. Webinar weer zin in lezen

In december verschijnt het vierde nummer van het Tijdschrift Lezen. Dit gratis (!) tijdschrift staat vol tips over het vormgeven van leesbevordering in de praktijk. Het verschijnt vier keer per jaar. Naast een tijdschrift verzorgt Stichting Lezen interessante conferenties. Op 8 december om 15.00 uur is de webinar (Weer) zin in lezen over Leesmotivatie in het basisonderwijs. Via onderstaande link kan je er meer over lezen en je inschrijven. Onderaan de pagina staat nog een knop voor het Tijdschrift Lezen.
<https://www.lezen.nl/opleiding/weer-zin-in-lezen-leesmotivatie-in-het-basisonderwijs/>

4. Toen-het-oorlog-was-1914-1918

Dag allen, Als het goed is hebben jullie allemaal de inspiratiekaarten gekregen. Veel leesplezier gewenst. Toen ik bij jullie op school kwam, hebben jullie alle boeken van de lijst uitgebreid bekeken, zo ook 'Toen het oorlog was, 1939-1945' over de Tweede Wereldoorlog. Deze week, donderdag om precies te zijn, komt er een nieuwe 'Toen het oorlog was' uit, nu over de Eerste Wereldoorlog. Ik ben heel benieuwd. Waarschijnlijk komt er ook bij dit boek extra materiaal uit (o.a. een lesbrieft).
<https://gottmerkinderboeken.nl/product/toen-het-oorlog-was-1914-1918/>

5. Publicatie De doorgaande leeslijn van Stichting Lezen

Beste deelnemer, We zijn nu bijna twee maanden op gang met het project Leraren als leesbevorderaars. Onze missie is je te ondersteunen om een nog betere leesbevorderaar te worden. Dat begint bij kennis van recente kinderboeken. We geven je in dit project een aantal boeken cadeau en nodigen je uit om met collega's in gesprek te gaan over deze boeken. Hopelijk leer je zo meer boeken te kennen, word je enthousiast en ga je de boeken benutten in je groep. We ondersteunen je ook online als het gaat om leesbevordering. Je kunt van alles op de inspiratiekaarten lezen die we je sturen en we gaan je nog veel meer tips sturen. Lees vooral ook het gratis tijdschrift Lezen. We verwachten dat je tussen nu en april ongeveer twee uur besteedt aan het lezen van de berichten over leesbevordering, maar meer mag natuurlijk ook ☺. Je bepaalt helemaal zelf wat je wel of niet leest. Wat ons betreft is professionalisering in leesbevordering iets wat kort en krachtig, tot the point kan, maar wel jaarlijks terugkomt op de agenda, met veel ruimte om eigen keuzes te maken en met vooral vrije toegang als leraar tot inspirerende bronnen. Er verschijnen immers ieder jaar weer prachtige boeken die je niet wil missen. Deze week sturen we je de doorgaande leeslijn. Dit is een must read voor ieder lerarenteam dat serieus aan leesbevordering wil werken. Veel leesplezier!
<https://www.lezen.nl/publicaties/tijdschrift-lezen/>

6. Vertel eens... Aanpak van Aidan Chambers

Dag allen, Deze week worden de nieuwe boeken verstuurd, veel leesplezier gewenst! November is de maand van Iedereen Leest. Elk jaar wordt een boek geselecteerd dat je cadeau kan krijgen van de bibliotheek. Dit jaar was het boek 'Katvis' door Tjibbe Veldkamp geselecteerd voor Nederland Leest Junior. Bij dit boek is er lesmateriaal gemaakt voor groep 7 en 8 en voor vmbo 1 en 2. Dit is gratis te downloaden op de website van Hebban - Nederland Leest. Als je volgend jaar mee wil doen: houd bijvoorbeeld de website van CPNB of leesbevorderingindeklas in de gaten. Rond april wordt bekend gemaakt welk boek er gekozen wordt en dan kan je de boeken bestellen voor juni. Het is de bedoeling om dan met de hele klas het boek te lezen en erover in gesprek te gaan a.h.v. de aanpak van Aidan Chambers. Dit verbindt lezers met elkaar. In het filmpje is een voorbeeld van gezamenlijk lezen te zien. Groet, Boukje <https://m.youtube.com/watch?v=CGcU609ZEI4>

7. Iedereen Leest

Dag! Als het goed is heeft iedereen weer boeken ontvangen, veel leesplezier gewenst. Elk jaar komen er veel nieuwe jeugdboeken uit. Wegwijs worden in al die boeken kan best lastig zijn. Iedereen Leest heeft dit schooljaar een webinarreeks georganiseerd over recent boekenaanbod voor verschillende leeftijden. De eerstvolgende is 13 december en gaat over boeken voor kinderen van 14 tot 16 jaar. De webinar erna, op 24 januari, is meer geschikt voor het basisonderwijs, voor kinderen van 8 tot 10 jaar. Verderop in het jaar komen nog 6 tot 8 jaar, 10 tot 12 jaar, 12 tot 14 jaar en 0 tot 3 jaar aan bod. Deelname aan de webinars is gratis, je moet je wel inschrijven via de site. Groeten! Boukje
https://iedereenleest.be/over-lezen/nieuws/nieuwe-boekenzoeker-webinars-over-het-actuele-boekenaanbod?fbclid=IwAR2fy-Q7grfDh_oZyrAOD7Ta3fxhpT6mUSycjDc5GqoZu_rVQ1Jruk_O3hY

8. Tijdschrift Lezen

Dag allen, Vorige week viel bij mij het tijdschrift Lezen weer op de mat. De laatste van dit jaar. Er staat van alles in over aankomende activiteiten in januari: de voorleesdagen met voorleestips en de poëzieweek. Daarnaast een overzicht van prachtige sprookjesboeken voor verschillende leeftijden met in het bijzonder 'De meisjes' door Annet Schaap. Verder viel mij een artikel over non-fictie in de klas op. Er wordt o.a. het boek 'Viruswereld' door Marc ter Horst (ja, die van 'Palmen op de Noordpool') en 'Rekenen voor je leven' door Edward van de Vendel (de schrijver van 'Vosje'). Tot slot wijs ik jullie nog graag op de achterkant. Daar vinden jullie een overzicht van activiteiten: sommige leuk om aan mee te doen met school en sommige meer ter inspiratie voor jezelf. Veel leesplezier! Groeten Boukje <https://www.lezen.nl/wp-content/uploads/2021/12/SL-Lezen-4-2021-ONLINE.pdf>

9. Website Jaapleest.nl

Dag allen, Met deze vroege kerstvakantie ook een kersttip in dit bericht. Jaap Friso, een van de presentatoren van de Grote Vriendelijke Podcast, heeft een eigen website met recensies van recente jeugdboeken. Mooi om eens rond te kijken, vele nieuwe boeken komen daar voorbij. Zo ook deze kerstvertelling voor kinderen van acht jaar en ouder door Timothée de Fombelle. Een sprookje waarin actuele thema's, zoals vluchtelingenproblematiek en globalisering, zijn verwerkt. Met 64 pagina's redelijk compact en met mooie illustraties. Iedereen goede feestdagen gewenst!

<https://jaapleest.nl/een-zwaluw-in-de-winter/>

10. Jaap leest.nl: kinderboekenkalender en nieuwe boeken eerste kwartaal 2022

Dag allen, Het jaar 2021 heb ik afgesloten met een bericht over Jaap Leest en daar wil ik dit nieuwe jaar ook graag mee beginnen. Jaap Friso heeft namelijk op zijn website twee mooie overzichten geplaatst. De eerste is een kinderboekenkalender met alle activiteiten m.b.t. kinderboeken. Er staan bijvoorbeeld prijzen in, festivals, de voorleesdagen en de kinderboekenweek. Het tweede overzicht is van nieuwe boeken die in het eerste kwartaal van 2022 uitkomen. In dit overzicht staat bijvoorbeeld een nieuw boek van Lucy Strange (sommigen van jullie hebben van haar 'Het geheim van het Nachtegaalbos' gekozen voor het project). Ik zie uit naar dat boek en ook naar het nieuwe boek van Jean-Claude van Rijckeghem, een spannende historische roman! Dit keer over de Vikingen. Tot slot verheug ik mij enorm op 'De rest van ons leven' door Els Beerten. Eindelijk een nieuw boek van Els Beerten, de schrijfster van het meesterwerk 'Allemaal willen we de hemel'. Beide boeken gaan over de Tweede Wereldoorlog. Genoeg moois om naar uit te kijken én te lezen in 2022. Groeten Boukje

<https://jaapleest.nl/18783-2/>

11. Voorleesdagen

Dag allemaal, Volgende week, van 26 januari tot en met 5 februari, zijn het weer voorleesdagen. Op de website is allerlei materiaal te vinden over onder andere het prentenboek dat centraal staat 'Maar eerst ving ik een monster' door Tjibbe Veldkamp. Deze voorleesdagen lijken in eerste instantie met name gericht op de onderbouw en kinderopvang, maar voorlezen is ook belangrijk in de hogere groepen. Ik hoop dat er bij jullie in de klassen nog steeds wordt voorgelezen in de bovenbouw. Misschien wel uit de boeken die je hebt gekozen voor dit project? Mocht voorlezen soms niet lukken, dan zijn luisterboeken wellicht een optie. Via verschillende kanalen is er een ruim aanbod beschikbaar. Kijk bijvoorbeeld eens op de website van de bibliotheek, onlangs is daar het luisterboek 'De meisjes' van Annet Schaap geplaatst. <https://www.onlinebibliotheek.nl/luisterboeken.html> Veel plezier gewenst met voorlezen. Groeten, Boukje

12. Nieuwe prijs Nederlandstalige boeken: de Boon

Dag allen, Er is een nieuwe prijs voor de beste Nederlandstalige boeken: de Boon! Er zijn twee categorieën, een voor fictie en non-fictie en een voor kinder- en jeugdliteratuur. De Boon wordt jaarlijks uitgereikt, op 24 maart zal deze voor het eerst uitgereikt worden. Er is een vakjury die de prijs uitdeelt, maar als lezer kan je ook stemmen. Twee weken terug is de shortlist bekend geworden. Op de lijst met kinder- en jeugdliteratuur staat fictie voor het oudere kind, zoals 'Films die nergens draaien' en 'Lennox en de gouden sikkel', maar ook een bijzonder prentenboek 'Een zee van liefde'. De andere twee zijn 'De tunnel' door Anna Woltz, een boek over de Tweede Wereldoorlog in Londen, en 'De schaduw van Toet' door Lida Dijkstra. Dit laatste boek is een historisch werk over Toetanchamon. Mijns inziens een prachtige lijst! Als je het leuk vindt, kan je nog tot en met 20 maart stemmen op jouw favoriete boek. Ik weet al bijna zeker waar ik op ga stemmen. Via de website van de Boon ([deboon.be](https://www.deboon.be)) is meer informatie te vinden over de prijs. Op de website Lang zullen we lezen is meer informatie te vinden over de verschillende auteurs. Leuk om even naar te kijken. Verder hebben jullie als het goed is binnenkort jullie schooloverstijgende literatuercirkel. Veel plezier!

Groeten Boukje <https://www.langzullenwelezen.be/de-boon>

13. Poëziweek en 366 Natuurgedichten

Dag allen, Het is poëziweek in Nederland en Vlaanderen! Ook op school kan je hier iets aan doen. Op de website zijn bijvoorbeeld lessuggesties te vinden, deze zijn gemaakt door Stichting Lezen en Iedereen Leest. Als je daar doorklikt vind je nog meer lessuggesties, bijvoorbeeld ook bij het boek 'Wat je moet doen als je over een nijlpaard struikelt'. Leuk om eens uit te proberen. Het thema van de poëziweek is Natuur. In het kader daarvan wijs ik jullie daarnaast graag op een prachtige bundel van 366 natuurgedichten: 'Ik wou dat ik een vogel was'. Zo kan je elke dag een natuurgedicht voordragen. Afgelopen november heeft dit bekroonde boek een opvolger gekregen, 'Een wonderprachtig dier' met 366 dierengedichten. Veel plezier met het lezen en voordragen van de gedichten. Groeten, Boukje <https://www.poeziweek.com/lessuggesties>

14. Jeugdboekenmaand. Thema: Helden en schurken

Dag allen, In Vlaanderen is het in maart jeugdboekenmaand. Het thema is dit jaar Helden en schurken. Op de website van Iedereen Leest is allerlei materiaal te vinden. Er is een educatieve handleiding te downloaden met onder andere allerlei werkvormen, tips voor boekpromotie en verwerkingsactiviteiten bij boeken. Naast de handleiding zijn er educatieve video's te vinden met boekentips en een toelichting op enkele werkvormen voor verschillende leeftijden (van 3-6 jaar, 6-9 jaar, 9-12 jaar en 12 tot 15 jaar). Genoeg inspiratie te vinden! Groeten! Boukje <https://www.jeugdboekenmaand.be/>

15. Campagne "Geef een boek cadeau"

Dag allemaal, De campagne 'Geef een boek cadeau' is afgelopen week weer begonnen. Voor het luttele bedrag van 2,99 euro kan je in de boekhandel 'Het achterhuis' door Anne Frank kopen. Een van de bekendste boeken van de wereld. Misschien leuk om met de hele klas te lezen? Met de school zou je bijvoorbeeld een promotiepakket aan kunnen vragen. Op de website van 'Geef een boek cadeau' is allerlei lesmateriaal en lessuggesties te vinden. Daarnaast heeft de Grote Vriendelijke Podcast een aflevering gewijd aan dit boek. Veel leesplezier! Groet! Boukje <https://geefeenboekcadeau.nl/#onderwijs>

16. Woutertje Pieterse Prijs

Dag allen, De afgelopen twee zaterdagen zijn er twee nominaties voor de Woutertje Pieterse Prijs 2022 bekendgemaakt. De eerste is 'Terri Ultima' door Raoul Deleo (alle leeftijden). Een heel mooi lees- en kijkboek over de dieren uit een nieuw werelddeel. Bestaat het echt of toch niet? Gisteren werd de tweede nominatie bekendgemaakt: 'Schaduw van Toet' door Lida Dijkstra (vanaf 12 jaar). Een spannend verhaal over de jonge koningsdochter Anchesenamon in het Oude Egypte. De andere vier nominaties worden de komende zaterdagen bekendgemaakt in het programma De Taalstaat op NPO Radio 1. Op 2 april wordt de winnaar van de Woutertje Pieterse Prijs bekendgemaakt. Dan volgt er altijd mooi lesmateriaal op de website bij de boeken. Veel leesplezier! Groeten Boukje <https://woutertjepieterseprijs.nl>

17. Literatuurstudie leraren als leesbevorderaars

Beste leraren, deze week is er geen nudge. Corona heeft ook Boukje en haar gezin een bezoekje gebracht. Wel wens ik jullie veel leesplezier met de nieuwe boeken. Zie ook de informatie op de website van Stichting Lezen over ons project. <https://www.lezen.nl/nieuws/leraren-als-leesbevorderaars/> Hartelijke groet, Wenckje Jongstra

18. Kinderjury

Dag allen, Tot en met 10 april zijn de leesweken van de Kinderjury. CPNB roept alle kinderen op om zoveel mogelijk boeken te lezen. Om te kunnen kiezen wat je gaat lezen is er een tiplijst van 25 boeken. Online is er allerlei lesmateriaal beschikbaar, waarschijnlijk moet je daar wel een account voor aanmaken. Wat is het mooi om op deze manier kinderen te laten lezen en te leren een mening te vormen over het boek. Ik kan het mij van vroeger nog herinneren. Ik weet de titels niet meer van de boeken die ik heb gelezen, maar ik kan mij er eentje herinneren. Het verhaal speelde zich af in een woestijnachtige omgeving en het ging over zwerfkinderen. Volgens mij was ik niet enorm enthousiast. Maar ik vond het fantastisch om mijn mening te mogen geven en dat die mening daadwerkelijk ergens toe deed. Ik ben benieuwd of de kinderen bij jullie op school ook meedoen. Groeten Boukje <https://www.hebban.nl/kinderjury/>

19. Websites Boekenzoeker en Hebban (overzicht kinderboeken over vluchtelingen en oorlog)

Dag, Op de website van Iedereen Leest staat een boekenzoeker. Je kan op leeftijd en op onderwerp zoeken, maar het is ook mogelijk om je te laten inspireren door lijsten. Erg leuk om eens op te kijken. Daarnaast is er op Hebban een mooie lijst gezet met kinderboeken om oorlog en vluchtelingen te begrijpen. Mooi in deze roerige periode. <https://www.hebban.nl/artikelen/kinderboeken-om-oorlog-en-vluchten-te-begrijpen> Groet! Boukje <https://www.boekenzoeker.be>

20. Themanummer Veerkracht Hogeschool KPZ over Taalstimulering: schurende en naburige teksten in leesonderwijs en congres Lezen centraal van Stichting Lezen

Dag allen, Vorige week is het themanummer van Veerkracht uitgekomen over taalstimulering. Er staan onder andere mooie artikelen in over het gebruik van jeugdliteratuur in het onderwijs en rijke prentenboeken. <https://www.kpz.nl/publicaties/veerkracht/> Verder is het bekend gemaakt dat het congres van Stichting Lezen 'Lezen Centraal 2022: Lees je rijk!' ook digitaal te bezoeken is. Het plenaire gedeelte en twee deelsessies, van Hugo (werken met rijke, schurende en naburige teksten) en van Bibi Dumon Tak zijn te volgen. Groeten! Boukje <https://www.lezen.nl/opleiding/lezen-centraal-2022-lees-je-rijk/>

21. Woutertje Pieterse Prijs: Terra Ultima'

Dag allen, Afgelopen weekend is de Woutertje Pieterse Prijs uitgereikt aan 'Terra Ultima'. Een prachtig boek over een nog onontdekt werelddeel met betoverende platen. Leuk nieuws is daarnaast dat de lessuggesties voor de genomineerde boeken gepubliceerd zijn op de website. Waardevol om door te nemen en natuurlijk te gebruiken. Hartelijke groet Boukje https://woutertjepieterseprijs.nl/lessuggesties/?fbclid=IwAR1GiX9ErPA4efoSWYm2yYnjSmjXCjpplrlgms_X7QgFRFoWY76zSxEMID8

22. Nieuwe kinderboekenambassadeur: Martijn van der Linden en nieuw boek over leesonderwijs: *De zeven pijlers van onderwijs in begrijpend lezen*

Dag allen, Tijdens het congres Lezen Centraal is de nieuwe kinderboekenambassadeur bekendgemaakt: Martijn van der Linden zal komende twee jaar inzetten op leesmotivatie en de promotie van jeugdliteratuur. Van der Linden kennen wij al van de tekeningen in 'Wat je moet doen als je over een nijlpaard struikelt'. Naast Martijn van der Linden is er een nieuw boek gepresenteerd: 'De zeven pijlers van onderwijs in begrijpend lezen'. Er wordt onder andere aandacht besteed aan het belang van achtergrondkennis, leesstrategieën en de invloed van motivatie. Groeten, Boukje <https://www.lezen.nl/nieuws/martijn-van-der-linden-benoemd-tot-nieuwe-kinderboeken-ambassadeur/>

23. Website Leesplan van Stichting Lezen

Dag, Op de website Leesplan van Stichting Lezen vind je een overzicht van verschillende leesprojecten. De Annie M.G. Schmidt-week komt er bijvoorbeeld aan, in mei vindt deze waarschijnlijk plaats (vorig jaar in september vanwege COVID). Een mooi overzicht om eens te bekijken en om de verschillende projecten vervolgens in de agenda te zetten. Groeten Boukje
<https://www.leesplan.nl/nl/basisonderwijs/leesprojecten>

24. Nieuw websites: springlezend.nl en lezen in het po

Dag allen, Afgelopen week is er allerlei groot nieuws geweest in 'leesland'. Er zijn namelijk twee mooie websites gelanceerd. De eerste is van [Zet je klas in beweging! - Springlezend](#). Op deze website worden allerlei tips van leraren gedeeld om leesbevordering door leraren te stimuleren. Daarnaast is de website www.lezeninhetpo.nl gelanceerd. Een website met bouwstenen die bijdragen aan een effectieve leesaanpak.

Tot slot zijn afgelopen week de algemene inspiratiekaarten verstuurd 'Hoe word ik een 'leesbevorderende' leraar. Hier is onder andere uitleg te vinden over het belang van een leesbevorderende leraar en verschillende tips hoe je kan werken aan leesbevordering. Sommigen van jullie hebben misschien al vakantie, anderen nog niet. Iedereen goede meivakantie gewenst, ik ben van plan om het nieuwe boek van Els Beerten te gaan lezen 'De rest van ons leven'.